

nitibus institui, sed tantum presentari. Superior vero, qui ei videbuntur, confirmet; & non permittat eos perseverare ultra triennium, nisi Generale Capitulum ex urgenti causa aliter decreverit. Hi vero attingant saltem annum quadragesimum quintum, etiam ubi eis bonorum temporalium fuerit cura commissa, teneantur quotiescumque a Superiore, vel Sanctimonialibus requisiti fuerint, de ipsis bonis rationem reddere; quae quidem bona, etiam pecunias ipsas non teneant apud se, sed conferantur in Monasteriis, & non exponantur, nisi iuxta eorumdem voluntatem. In spiritualibus vero ullo modo ipsi Syndici, sive operarii non se intromittant, ut infra dicitur. Procuratores ex Ordine, singulo mense coram Fratribus in loco publico suae administrationis rationem reddere teneantur; alter priventur bonis omnibus suo usui deputatis, etiam ipso Conventu. In quam poenam incidat, etiam, qui mercaturas animalium, societates, vel alias negotiationis exercere compertum fuerit. Si quis vero in sua administratione fraudem aliquam, vel furtum commiserit, privetur officio, & disciplinetur. & si furtum insignis fuerit, etiam a Provincia proscribatur, & per decennium ad officia inhabilis habeatur.

Claves, sub quibus bona Conventuum, & Monasteriorum reponuntur, non a Superioribus ipsorum Conventuum, & Monasteriorum tantum, sed etiam ab aliis discretis personis eorumdem locorum custodiantur, qui omnes diligenter introitum & exitum ipsorum bonorum in libris describant, & Praelato suo postmodum ostendant.

C A P. VII.

Verba Cap. 7. Si quis Fratrum insignante inimico mortaliter peccaverit.

Duo in hoc capitulo docet nos Beatus Franciscus. Alterum quod Fratres peccantes debeant recurrere. Alterum, quo modo sunt recipiendi. Circa primum statuitur, & ordinatur, ut nullus Fratrum peccata propria, vel proximi sui propalare audeat, nisi Superioribus Ordinis, sub poena carceris per mensem, & unius publicae disciplinae omni sexta feria ipsius mensis.

Nullus etiam audebit literas scribere in infamiam proximi, & Religionis, neque Fratrum scandala, & secreta in Ordine revelare, nisi praedictis Superioribus, sub eadem poena, & excommunicatione latae sententiae, a qua per solum Generalem absolvi possit.

Nemo subterfugiat iudicium sui Magistri Provincialis, neque eum reliciat quousque suam sententiam non protulerit. Qui secus fecerit, exilio a provincia per triennium puniatur, Provincialis tamen procedat in causa. Si vero suspicio fuerit, quae indicis vehementibus appareat, quod Provincialis procedat ex odio, & passione, possit ac-

cusatus postulare a Generali Collegam, qui una cum Provinciali causam suam expediat. Ipse tamen reus hinc interim recedere non possit, sub poena convicti criminis.

Qui si pro iniuria sibi illata, vel quam praevidit sibi illatam esse ad brachium saeculare recurrerit, & non potius ad Superiores Ordinis, exulet statim a Provincia, & fiat inhabilis ad omnia Ordinis officia.

Non accuset frater fratrem de aliquo crimine coram Superiore, nisi per testes, vel sufficientia inditia probare possit, quod imponit, aliter accusans ea poena mulsetur, quam accusatus sustinere debuisset, & sic semper, quando quis imponit aliquid, quod per testes, vel sufficientia inditia non probetur, poena talionis puniatur, denunciare tamen liceat, & denunciantem Superior secretum teneat.

Quicumque ex quavis causa in fratrem suum manum violentam injecerit, sanguinemque fuderit, vel etiam sine sanguine graviter percusserit, ultra poenas delicti congruentes, etiam ad omnia Ordinis officia in perpetuum inhabilis habeatur, & a provincia expellatur, neque ad officia, sive provinciam restitui possit, nisi per Generale Capitulum, & per omnium patrum Definitorum vota. Quas poenas eos quoque incurere volumus, & decernimus, qui convitiis, iniis, aliisque modis aliquem ad percussionem irritaverit, & lacefferint. Teneantur vero Guardiani, & alii locorum nostrorum Rectores, sub poena privationis suorum officiorum, huiusmodi reos, etiam si in domo ipsorum non deliquerint, in carcerem conjicere a Superioribus puniendos.

Qui commiserit aliquod facinus, propter quod si esset in saeculo foret iuxta leges morte plestendus, vel aliquam infamiam, sive ruinam Ordini, sive Ordinis Superioribus intentaverit, perpetuis carceribus condemnatur. Et si aliquo tempore condonatum illi fuerit de his poenis, nunquam tamen ad Conventum suum remittatur, neque habilis ad officia Ordinis habeatur.

Qui verba minus honesta in contumeliam fratrum, & Superiorum etiam in claustris dixerit, pro arbitrio Superiorum jejuniis, & carcere maceretur.

Incorrigibiles, in Capitulis Generalibus, & Provincialibus publice puniantur. Quod si neque hoc modo ad mentem revocari poterunt, ut bene, honesteque vivere velint, suspendantur a divinis, & laicalem ducant vitam, ac serviant Monasterio tanquam laici. Et si perseveraverint incorrigibiles esse, perpetuis carceribus mancipentur.

Circa secundum: Omnibus Superioribus Ordinis praecipit Generale Capitulum, ut Fratres peccantes ita cum iustitia corrigant, ut misericordiae non obliviscantur, & caveant, ne peccatum fratris occultum in propatulo exponant, & qui debent Ordinis miseriam tegere, & occultare, eas saeculi auribus non traducant, & manifestas faciant.

CAP. VIII.

C A P. VIII.

Verba Cap. 8.

Universi Fratres, unum de Fratribus istius Religionis teneantur semper habere Generalem Ministrum, &c.

1. Declaratio super modo dandi suffragia in electione Officialium

Circa caput istud de electione Superiorum Ordinis, & aliorum officialium, explicandus est modus, quo eligi debeant, ut servetur Canon sextus reformationis regularium editae a Sancta Tridentina Synodo, ubi dicitur. In lectione Superiorum quorumcumque, & c. (explicetur totus). Pro executione igitur praesentis Canonis ex decreto Generalis Capituli Florentiae nuper habiti statutum est, ut huiusmodi electiones per ea secreta suffragia fiant, quae nos balotaciones vulgo dicimus: ut puta, in quibus ita facile fraudes non admittuntur, ubi singulorum votorum suffragia calculis lineis, aut laneis colliguntur, hoc scilicet modo, extat vas ligneum duplex, in quod cum quis manus imposuerit, potest calculum suum in quam voluerit partem deponere (una enim pars vota affirmativa, altera negativa colligit) & nemo novit ubi calculus ceciderit, ita ut unusquisque conscientiae suae satisfacere, & ipse a nullo cogi potest. In electione igitur Generalium, Provincialium, Procuratoris in Urbe, Custodum, Guardianorum, & omnium officialium, quibus aliquis gradus administrationis, vel superioritatis in subditos ex electione accedit, fiat electio per balotaciones, & non alio modo. Quicquid secus factum fuerit irritum sit, & inane. In Provinciis Austriae, Bohemiae, Romaniae, Orientis, & Terrae Sanctae, & si quae sunt similes Provinciae, quae eligere suos Provinciales non consueverunt, designentur a Generali per triennium Provinciales, qui tamen in deputandis aliis inferioribus officialibus modo supra dicto utantur. Et ne fraus in calculis oriatur, mandat Generale Capitulum, ut unusquisque accipiat suum calculum a Praefidente Capituli, quo accepto, recta via ad vas balotacionis accedat manu elevata, & digitis extensis, ita ut omnes videant, quod unicus est singulorum calculus. Discreti etiam ad Provinciale Capitulum profecturi, ubi fuerit numerus conveniens fratrum a suis Conventibus, & ipsi Definitores in Capitulo a suis Custodiis per bolotaciones eligantur. Qui definitores ad aliud officium non possint assumi, sed perseverent in illo per annum usque ad Capitulum Provinciale, & interim consilio, & auxilio singuli in sua Custodia provinciali, dum visitat, assistant. Quod si Provinciale Capitulum non celebrabitur, ipsi met cum Provinciali totidem alios patres per eandem balotaciones descendent, qui sub nomine Definitorum officialis Provinciae eligant, & per annum similiter perseverent. Et ita fiat singulis annis, quando Capitulum Provinciale non habebitur. Caveant tamen fratres omnes, quibus ius electionis convenit, ne calculum suum alicui tribuant, neve alterius ipsi recipiant, vel fraudem aliquam in modo isto electionis

4. Super recursum ad brachium saeculare.

5. Super accusatione fratrum

6. Super offensione fratrum.

7. Super punitione fratrum delinquentium.

8. Super punitione contumeliam in fratres dicentium.

9. Super punitione incorrigibilium.

10. Super correctione fratrum.

committant, sub poena expulsionis a Provincia, & inhabilitationis ad omnia officia Ordinis.

Qui suas elemosynas, & alia bona in manu superiorum suorum iuxta modum scriptum in capite sexto, non resignaverit, Conventuique non incorporaverit, non possit eligi ad aliquem gradum, & honorem, sed veluti proprietarius puniatur.

Si quis vero via, & favore Principum, & Praelatorum, quasi vi quadam intromittere se in officiis Religionis procuraverit, statim ad ea inhabilis habeatur.

Provinciales peracto sui magistratus triennalis termino, non procurent reeligere iterum a sua Provincia, nisi ex defectu fratrum, vel alia rationabili causa id Generalis per patentes literas permitteret, sub poena excommunicationis latae sententiae, & privationis graduum, quas poenas extendi volumus etiam ad eos, qui eos elegerint.

Commissarii Generales quavis potestate praediti non audeant electos Provinciales, etiam si eorum electioni praefuerint, confirmare, cum id tantum Generalis munus sit, & auctoritas, nisi id in suis patentibus expresse contineretur. Qui secus fecerint, ab auctoritate, & gradibus cecidisse intelligantur.

Procurator in Urbe maneat apud Sanctum Salvatorem de Unda, hyberno saltem tempore, secundum antiquas Ordinis constitutiones, & Summorum Pontificum decreta. Et ad evitandam discordiam unus tantum Procurator, non plures eligantur. Procurator vero electus, sicut & Generalis iuramentum solitum, iuxta Alexandrinam Constitutionem praestare teneatur.

Capitula Generalia, & Provincialia possit Generalis convocare quando, & ubi illi visum fuerit, iuxta tenorem Regulae, de triennio in triennium, vel ad alium terminum majorem, vel minorem. Et vocales, qui vocati fuerint, congruo tempore adesse curabunt, aliter voce activa, & passiva priventur. Qui vero vocales non sunt, ad Capitula non accedant sub poena unius publicae disciplinae.

C A P. IX.

Verba Cap. 9. Fratres non praedicent in Episcopatu alicujus Episcopi, cum, &c.

Tria potissima in hoc Capitulo animadvertenda sunt. Primum ne quis frater in Episcopatu alicujus Episcopi audeat praedicare cum ab illis fuerit contradicendum, ut sonat litera, & nuper statuit Sancta Tridentina Synodus sessione octava, canone quarto. Secundum, ne quis officium praedicationis sibi arroget, sed a suis Superioribus mittatur. Tertium, quomodo se habere debeant Praedicatorum in eo munere obeundo. Circa primum mandat Generale Capitulum omnibus Praedicatoribus Ordinis, ut servant illum punctum Regulae, & Concilii, ne scilicet populo praedicent contradicente Episcopo. Quinimo fratres omnes, honorem, & reverentiam Episcopis exhibeant.

2. Quod proprietas non eligatur ad gradus.

3. Et etiam procurantes officia, ut hic.

4. Provinciales quando reeligantur possunt.

5. Commissarius Generalis a Magistro Generali tantum confirmatur.

6. Procurator in Urbe unus sit, non plures & habitet apud S. Salvatorem in Unda.

7. Capitula a Magistro Generali convocantur.

1. Declaratio super observantia Concilii Tridentini sess. 24. cap. 4.

1565.

1565.

otiosa, & vana non admisceant, a cho-
harum tempore non discedant, sed juxta ear-
rum professionem, abjectis mundi vanitati-
bus, & illecebris, se totas Deo commit-
tant, jejuniis, & orationibus insistendo:
precipue vero jejunia Romane Ecclesie, &
sue Regule, ac disciplinam in his diebus
non pratermittent. Confessionem peccatorum
suorum singulis saltem mensibus faci-
ant, & sacrosanctam Eucharistiam suscipiant,
ut eo se salutari presidio muniant ad
omnes oppugnationes demonis fortiter su-
perandas. Quod vero ad Sanctissimum Chri-
sti corpus attinet, precipit Sancta Synodus
ne intra chorum, & septa Monasterii, sed
in publica Ecclesia conservetur, non ob-
stante quocumque indulto, aut privilegio.

Confessores Sanctimonialium consti-
tuantur viri probi, & modesti: & non man-
eant apud unum Monasterium, ex celeb-
rioribus presertim, nisi per triennium,
nisi forte ex aliqua rationabili causa aliter
Superiori visum fuerit. Neque in Monaste-
riis nostri Ordinis Confessores ulli admit-
tantur, qui non sint ex ipso Ordine, quippe
qui sciunt, quid importet Sanctimonialium
professionem, & possunt a transgressione
regule absolvere, quod non possunt ceteri,
ut litera Apostolica testatur. Sed & prater
ordinarios Confessores alius extraordinarius
a suis Superioribus, bis aut ter in do-
mo offeratur, qui omnium confessiones au-
dire debeat.

Electio vero Abbatissae ea sit, quae &
aliorum Superiorum Ordinis, scilicet per
balotaciones, nulla ratione consuetudinis,
aut antiquitatis habita, sed sit in mera eligentium
libertate eam Monialem, quam
magis idoneam judicaverint. in Abbatissam
sibi eligere, servata forma Tridentini Con-
cilii Sess. 25. cap. 7.

Abbatissa autem electa confirmatio-
nem a Superiore postulet: & nihil quod ad
Monasterium, vel ad regimen ipsius perti-
neat, inconsultis Vicaria, & decretis Mo-
nasterii faciat. Quod si fecerit, irritum sit,
& inane. Et si saepius hoc modo delique-
rit, officio suo privetur. Sed neque Ab-
batissa aliqua perseveret ultra triennium,
nisi pro reformatione, aut aliqua maxima
Monasterii utilitate, sed expleto termino
triennali ad novae Abbatissae electionem
procedatur, nulla consuetudine in contra-
rium faciente.

Non promoveantur vero ad aliquod
officium, quaecumque secreta, & scandala
sui Monasterii, extra Ordinem, presertim
apud laicos detulerint, quas volumus ex-
presse in excommunicationem late sententiae
incidere, a qua per Generalem tantum
praemissa poenitentia absolvi possint. Neque
promoveantur, quae de suspecto consortio
convictae fuerint, sed priventur omnino ac-
cessu ad crates, & rotulas, quousque signum
aliquod manifestae respicientiae ostenderit.

Nulla sanctimonialis accedet ad crates, &
rotulas aliquam personam alloquutura sine
licentia Abbatissae, & cum praesentia Audi-
tricum, quae in omni Monasterio ex anti-

quioribus discretis de more habeantur, &
haec licentia raro, & non nisi ex urgenti cau-
sa, atque pro alloquentis parentibus, &
consanguineis tantum concedatur. Quae ve-
ro sine Abbatissae licentia, vel sine Audi-
tricum praesentia ad crates, aut rotulas in-
venta fuerit, privetur accessu ad eas per
mensis sex pro qualibet vice.

Nulla etiam sanctimonialis aliqua mu-
nuscula dabit, vel recipiet, neque mittet
literas, aut recipiet, nisi prius munuscula vi-
sa, & litera lecta ab Abbatissa fuerint, at-
que ab ea judicatum fuerit, ut admittantur.

Ex monasterio vero exire nulla ipsarum
ex quacumque causa audebit, nisi secundum
decreta Sanctae Tridentinae Synodi capite-
quinto reformationis Regularium.

Vestimenta etiam Sanctimonialium,
hujusmodi sint, ut professioni earum res-
pondeant, non preciosa, non colorata, non
mollia, sed honesta, simplicia, & com-
munia, manicisque amplis utantur ad earum
tunicas exteriores. Et omnes professae
habeant sua pallia, sive mantellos, cum qui-
bus ad crates, & coram suo Superiore sem-
per compareant, quae contrafecerint, acti-
va, & passiva voce ad Superioris arbitrium
privata intelligatur.

Super cratibus ferreis sint tela nigra,
quae nunquam auferantur, ne Moniales a-
quoquam videri possint, nisi forte a progeni-
toribus, fratribus, & sororibus de licen-
tia Abbatissae.

Visitatio, correctio, habitus in ingres-
su, & vel in professione collatio, ad solum
Superiorem Ordinis, sive ejus Commissa-
rium pertineat, non ad aliquem laicum,
sive presbyterum saecularem, consuetudi-
ne, & abusu aliquo non obstante. Qui secus
fecerit excommunicationem illico incur-
rat, in quam etiam incidant quicumque se-
intromittere audebunt in iis, quae perti-
nent ad spirituale regimen Monialium,
etiam in deputandis Confessoribus, aut aliis
fratribus, exceptis Superioribus Ordinis,
quorum haec cura tantum sit, & officium.

Circa vero Monasteriorum, & sancti-
monialium bona, tam mobilia, quam per-
manentia, servetur illud, quod de bonis Con-
ventuum, & Fratrum supra in sexto capite
statutum est, hoc adiacentes, ut operarii,
factores, & alii Monasteriorum ministri non
eligantur, neque acceptentur a sancti-
monialibus sine Superiorum approbatione,
ad quorum etiam nutum amovibiles sint, ut
Sancta Synodus decernit.

In singulis vero Monasteriis juxta statu-
ta Concilii certus, & determinatus nume-
rus Monialium statuatur, qui vel ex reddi-
tibus propriis Monasterii, vel ex consuetis
elemosynis commode sustentari possit: ad
quod invigilabunt Superiores.

Si autem fuerint aliqua Monasteria,
quae reformatione indigeant, possit Super-
rior pro eorum reformatione sumere Mo-
niales ex aliis Monasteriis ejusdem Ordinis,
& eas ibi praeficere, cujuscumque domini,
& status fuerint, non obstante contradic-
tione Dominorum temporalium.

Et

14. Super Confes-
soris Monia-
lium qualita-
tibus.

15. Super electio-
ne Abbatissae
Monialium.

16. Quod ejus of-
ficio trienn-
nio finitur.

17. Quae in Abba-
tissam eligi
nequeant.

18. Quod Monia-
les absque li-
centia non ac-
cedit ad Cra-
tes vel Rotas.

19. Quod literas
& munuscula
non mittant
absque licen-
tia.

20. Quod nulla
exeat claustra

21. Quod vesti-
menta sint sim-
plicia & com-
munia.

22. Tela nigra,
sive super cra-
tibus.

23. Collatio ha-
bitus, & velli,
spectat ad Su-
periores Ordinis
Fratrum.

24. Electio Facto-
rum pro Mo-
nialibus, fit
ab eis, cum
Superiorum
approbatione.

25. Certus Mo-
nialium nume-
rus statuatur
in singulis
Conventibus.

26. Moniales trās-
ferri possunt
ad alios Con-
ventus pro re-
formatione.

1565.

1565.

Et quoniam supradicta omnia ab ipsis
Sanctimonialibus servari omnino volumus,
mandamus omnibus, & singulis Monaste-
riorum nostrorum Confessoribus, ne Sancti-
moniales, contrafacientes his constitutio-
nibus, nisi praemissa poenitentia, absolvant.

C A P. XII.

Quicumque fratrum divina inspiratione
voluerint ire inter Saracenos, &c.

In hoc Capitulo sunt duo admodum
breves articuli. Primus de iis, qui ad partes
insidelium proficisci voluerint. Secun-
dus de Protectore ejusque auctoritate. Cir-
ca primum invigilandum valde est, ut fratres
ad terram Sanctam, ad quam provincia
Regni Cypri pertinet, sive ad partes insi-
delium praecipue ad Peram prope Constan-
tinopolim, ubi locum satis amplum habemus,
profecturi sint ejus vite, morum, &
doctrinae, ut credi possit aliquem fructum
Christianae fidei, ex eorum accessu ad illas
partes proventurum.

Examinentur etiam, & probentur, qui
ad confinia haereticorum se conferunt, praesertim
ubi Conventus, & Monasteria sunt
nostri Ordinis, ut puta in Gallia, Germa-
nia, Polonia, Bohemia, Austria, Mora-
via, Dalmatia, Epiro, & similibus parti-
bus, ut Catholica Ecclesia aliquam utilita-
tem inde referat. Quapropter sub vi obe-
dientiae sanctae omnibus Superioribus Ordinis
mandat Generale Capitulum, ne cui ad
ea loca, nisi prius de mittendorum probi-
tate sibi constiterit, eundi facultatem ali-
quando faciant.

Circa secundum Deo optimo Maximo
summa a nobis gratiae agenda sunt, quod
in ea incidimus tempora, in quibus Prote-
ctorem secundum Regulam nostram videre,
& habere datum est. Eo enim Governatore,
quid boni sperare non debemus? Eo Prote-
ctore, quid adversi timere possumus? Eo
Correctore quis ab institutis suae regule de-
ficiet? Governator est, promovebit ad bo-
num. Protector est, defendet a malis. Corre-
ctor est, continebit in fide, & obedientia
Sacrae Romanae Ecclesiae. In his enim
auctoritas ejus est, in his officium suum ver-
satur, ut expresse dicit beatus Franciscus in
hoc capite, & declarat Gregorius IX. alias
XI. Primus Ordinis Protector, & deinde
Sixtus Quartus, & reliqui omnes, qui regu-
lam explicantur. Te igitur o Illustrissime,
& Reverendissime Carole Borromae appella-
mus, tuam fidem, & benignitatem obtestamur,
ut nos tua cura, & patrocinio committas,
& Reverendissimo Patri nostro Pio Quarto com-
mendatos facias, tu vero religionem nos-
tram tua prudentia, consilio, & auctoritate
protegere non desistas, ut ab inimicorum
insidiis tuta, Beati Patris sui Francisci
spiritu reddere valeat Domino Famulatum.
Praeterea cupiens Generale Capitulum, ut
supradictae leges, & constitutiones tam ex-

Subsequuntur
alia statuta, &
primum circa
Protectoris au-
thoritatem.

tra Italiam, quam in Italia ab universo so-
dalitio nostro serventur, & executioni de-
mandentur, tria haec praecipua decrevit, ac
jussit.

Primum, ne Generalis, & multo mi-
nus Provinciales possint dispensare in his,
quae sunt de essentia Regulae, ut puta, quae
respiciunt tria vota essentialia, obedientiae,
scilicet, paupertatis, & castitatis, sed ne-
que in aliis nisi ex urgenti necessitate, vel
aliqua valde rationabili causa, quae tamen
decretis Tridentinae Synodi non adversetur,
super quod ipsorum Superiorum conscien-
tias oneratas voluit.

Secundum, quod quilibet Generalis in
primo officii sui triennio, cessante legitimo
impedimento bellorum, aut pestis, Provin-
cias Hispaniarum, & Portugalliae in perso-
na propria visitare teneatur. Quod si ex
sua negligentia non fecerit, non possit in
Generalem reeligi pro secundo triennio, sed
alius eligatur, qui huic decreto satisfaciat.

Ministri vero, qui in executione praesentis
reformationis a Generali, vel Visita-
toribus minus diligentes inventi fuerint, ab
officiis suis cadant, & reddantur inhabiles,
etiam ad minores gradus, & officia Ordinis.
Visitatores autem, qui Provincialium partes
implebunt, etiam Provincialium,
magistratu potiantur.

Tertium, quod constitutiones Ordinis
nostri quocumque tempore factae, etiam
si Apostolica auctoritate sint confirmatae,
in his, quae decretis hujusmodi Tridentini
Concilii repugnant, omnino irritae, &
abrogatae esse intelligantur, atque omnes
ad limites, & praescriptiones istarum, &
Concilii redactae censentur.

Postremo a Beatissimo Domino nostro
Pio Quarto supplices petimus, ut jubeat
Principibus, & Magistratibus, ne ullam
molestiam, vel impedimentum inferant,
vel inferri sinant, quo minus supra scriptae
Sanctiones in suis dominiis executioni man-
dentur, sed potius faveant, & auxilium,
suum impendant, &c.

CXXII.

Rescissio alienationum, infeudationum, &
concessionum Terrarum, & locorum,
S. R. E. ac Sedis, & Cam. Apostolicae,
sine competenti recompensa, aut neces-
sitate, vel dictae Sedis utilitate, id non
exigente factarum.

PIUS EPISCOPUS
SRVUS SERVORUM DEI
Ad perpetuum rei memoriam.

Apostolicae servitutis officium, fidei,
& diligentiae nostrae divinitus tradi-
tum Nos jam pridem exci at, & impellit,
ut ipsam Sedem, & Cameram Apostolicam,
non solum futuris rerum suarum ja-
sartam tectam praestare, sed etiam adve-

1. Circa Gene-
ralis & Pro-
vincialium fa-
cultatem di-
sponendi, in
his, quae in
Regula con-
tinentur.

3. Circa acces-
sum Genera-
lis ad visita-
ndum Hispaniarum, & Portu-
galliae.

4. Circa puni-
tione Mini-
strorum ne-
gligentium e-
xequi hanc
reformationem.

5. Circa revoca-
tionem Con-
stitutionum,
hujus reforma-
tionis, & Con-
cilii Tridentini
adversantium.

Supplicatio,
per executionem
Reformationis, in
omnibus locis

Exordium.

1565.

Hic Pontifex Bullam Pauli IV. edicam contra alienationes bonorum Ecclesiasticorum ad terminos juris reduxit.

Et modo ipse annullat, quascunq; alienationes bonorum Ecclesie Romanae & Sedis & Camerae Apostolicae sine competentis recensionis, vel necessitate, seu evidentis utilitate factas.

fus illata sibi detrimenta, semotis omnibus omnium iniustis affectibus quoad ejus fieri potest, integrare studeamus.

§.1. Sane licet in Pontificatus nostri, principio frequentibus multorum, qui Constitutionem per felicis record. Paulum Papam IV. Praedecessorem nostrum, de rebus Ecclesiae non alienandis, & de alienatis recuperandis editam, tanquam nimis rigorosam, quippe quae nullam inter alienationes ex causa necessaria, vel utili factas, & alias mere voluntarias Ecclesiis damnosas differentiam faciebat, retractari vehementer instabant, querelis inducti, rem in plena Signatura nostra cognoscere, & multitudinem querelantium sedare volentes, dictam Constitutionem ad terminos juris communis sub data videlicet 3. Idus Septembr. Pont. nostri anno primo, reducere quodammodo coacti fuimus.

§.2. Nos tamen, quos successus temporis experientia longo rerum usu, & quotidiano pastoralis officii nostri exercitio variis modis edocuit, multas alienationes rerum Ecclesiae Romanae, Sedisque, & Camerae praedictarum per aliquos importunis precibus, & aliis variis artibus inductos Romanos Pontifices Praedecessores nostros, & forsitan (quod dolenter referimus) per Nos, nulla rationabili causa suadente in gravissimam ipsius Ecclesiae lesionem, Dei offensam, populi scandalum, & evidens animarum periculum haecenus factas, & approbatas extitisse, non solum perspicui hujus animarum periculi magnitudine, sed etiam debita erga Deum, & suam, cui Nos praesesse voluit, Ecclesiam pietate, tum etiam urgentis conscientiae nostrae testimonii religione, percussis, rem omnem cum Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus in Consistorio nostro secreto diligenter duximus perferendam; ubi mature considerantes bonum, & fidelem Dei servum, nihil eorum, quae sibi a Domino credita sunt, distrahere, seu negligere, nec aliter quam ex causa vel necessitate, vel evidentis utilitatis alienare: sed cuncta fideliter conservare debere; hinc est, quod his, aliisque iustis de causis moti quarumcumque venditionum, infeudationum, concessionum, & aliarum quocumque nomine nuncupatarum alienationum de Civitatibus, Terris, Oppidis, Castris, Feudis, Dominis, & locis, & aliis stabilibus bonis, ac censibus, & juribus quibuscumque ubilibet constitutis ad Ecclesiam, Sedem, & Camerae praefatas, quomodolibet pertinentibus, & quae pertinuisse, vel pertinere censeantur, cuiuscumque qualitatis, quantitatis, excellentiae, & quantumvis maximi, vel minimi momenti fuerint, quibusvis personis, quavis Ecclesiastica, vel seculari, sive mundana, etiam Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, Cardinalatus honore, seu Marchionali, Ducali, Regali, vel alia quacumque dignitate, seu praesentia praeditis, aut etiam Communitatibus, Universitatibus, Collegiis, & aliis per quoscumque Romanos Pontifices Praedecessores nostros,

ac per Nos distamque Sedem, ac Camerae ex causa gratiosa, & lucrativa, sine aliqua, vel saltem minime corresponsiva, nec competenti recompensa, seu necessitate, vel evidenti dictae Sedis utilitate id non exigente perpetuo, vel ad recipientium vitam, aut alias ad longum tempus etiam per viam permutationis, hypothecae, recompensa, contractus, etiam jurati, etiam de Fratrum consilio, quovis colore, vel ingenio, etiam Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, etiam cum quibusvis adversus quascumque revocationes, & alias contrarias dispositiones praeservativas, & in pristinum statum restitutivis, ac derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacissimis, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis, etiam a quocumque quantumlibet longissimo, & immemorabili tempore, citra quomodolibet factarum, & concessarum, ac etiam iteratis vicibus approbatarum, & innovatarum, contractuumque desuper initorum, & juramentorum, necnon quarumcumque Apostolicarum, & aliarum scripturarum, aliorumque hic etiam de necessitate exprimendorum tenores, ac quarumcumque litium, & causarum, si qua desuper ubilibet, & in quavis instantia pendeant, status & merita praesentibus, ac si de verbo ad verbum inferrentur pro sufficienter expressis, & insertis habentes, de fratrum ipsorum consilio, & assensu unanimi ex certa scientia nostra, ac de eadem Apostolica potestatis plenitudine, universas, & singulas venditiones, cessiones, infeudationes, locationes, donationes, permutationes, hypothecae, concessionem, & alias omnimodas alienationes, & contractus praefatos quacumque, quocumque, & qualescumque, ac in quorumvis Principum, ac Cardinalium, Patriarcharum, & aliorum Praelatorum favorem, vel eorum contemplatione, per Praedecessores nostros, ac Nos, & Sedem praefatam, necessitate, vel evidenti utilitate Sedis hujusmodi id non exigente, seu sine aliqua, vel saltem minime corresponsiva, neque competenti recompensa, ut praemittitur, factos, & concessos, ac confirmatos, & approbatos, etiam si quantumvis longissima temporis praescriptione robor sumptis dici possint, auctoritate Apostolica tenore praesentium perpetuo revocamus, rescindimus, cassamus, irritamus, annullamus, ac viribus omnino vacuumus.

§.3. Declarantes venditiones, cessiones, infeudationes, locationes, donationes, permutationes, hypothecae, concessionem, & ceteras alienationes praemissas nequaquam tenuisse nec tenere, nullumque emptoribus, cessionariis, feudatariis, locatariis, donatariis, aliisque rerum ipsarum detentoribus, nec aliquem possidendi titulum, per eas quassitum esse, nec eisdem Ecclesiae, Sedi, & Camerae praedictarum asserere potuisse.

§.4. Ac Civitatum, Terrarum, & aliorum locorum eorumdem habitatores vassallos, & subditos, dictis illorum detentoribus

1565.

Declarat etiam hujusmodi alienationes nunquam tenuisse.

Vassallosque nullum jus vassallagii debere occupare.

1565.

Occupatoresque, bona occupata, & fructus restituere debere.

Clausula praeservativa.

Decretum irritans.

Clausula derogatoria.

bus nullum vassallagii, fidelitatis, vel subjectionis, aut aliud jus, vel obedientiam, alienationum hujusmodi, vel etiam juramenti per eos illis praestiti, quod etiam eorum serie relaxamus, pretextu, debere aut illis adstrictos esse.

§.5. Quinimo detentores ipsos ad easdem Civitates, Terras, Castra, Oppida, & loca Sedi, & Camerae praefatis realiter, & cum effectu restituenda, & relaxanda, ac eorum detentores ad fructuum inde post obitum concedentis haecenus perceptorum, & in posterum percipiendorum restitutionem in utroque foro omnino teneri, & ad id etiam sententis, & poenis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, necnon privationis quorumcumque illorum feudorum Ecclesiasticorum per eos etiam legitime obtentorum, & inhabilitatis ad illa, aliaque deinceps obtinenda, ac aliis juris, & facti remediis cogi, & compelli posse.

§.6. Ac decernentes praesentes vim perpetuae legis habere, neque de nullitatis vitio, seu intentionis nostrae, vel alio quovis defectu notari, seu impugnari posse, sed illas omni exceptione remota, validas, & efficaces fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & inviolabiliter observari.

§.7. Sicque per quoscumque iudices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, in quavis etiam de praesenti pendente causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & definituri debere. Ac irritum quoque, & inane quicquid a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§.8. Non obstantibus reductione nostra, & litis pendentiis praemissis, ac etiam per Nos praestiti juramenti, & de non tollendo jus quassitum, aliisque quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis, indultis, promissionibus, ratificationibus, obligationibus, submissionibus, renunciationibus, & literis Apostolicis, detentoribus praefatis, & aliis quibusvis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacissimis, ac insolitis clausulis irritantibusque, & aliis decretis, etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus per Nos etiam Consistorialiter, & contra tales revocationes quomodolibet concessis, ac etiam pluries approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia ex qua sita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum inferrentur praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore, permanentibus, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse paribus, Motu, scientia & potestatis plenitudine derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

1565. Forma, & effectus publici cardini.

§.9. Ut autem praesentes ad eorum, quos concernunt, notitiam facilius deducantur, volumus, & mandamus, quod illae in Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariae, ac Camerae Apostolicae valvis per aliquem ex nostris Curatoribus affixa, copia illarum ibi dimissa, universos, & singulos, quorum interest, si citra videlicet infra mensem, si vero ultra montes fuerint, infra tres menses a die affixionis hujusmodi computandos perinde afficiant, ligent, arctentque; ac si illis personaliter intimatae fuissent.

Nulli ergo &c. Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, 15. Kal. Decembris, Pont. nostri Anno VI.

D. P. An. VI. die 17. Nov.

Ego Pius Catholicae Ecclesiae Episcopus.

Papa subscr.

Cardinalium subscriptiones

- * Ego Jo. Mi. Cardinalis Saracenus.
- * Ego Jo. Cardinalis Sancti Vitalis.
- * Ego Jo. B. Cicada Card. S. Clementis.
- * Ego Scipio Card. Pisarum.
- * Ego Jo. Card. Reumanus.
- * Ego Jo. Ant. Card. Capisuccus.
- * Ego F. M. G. Card. Alexandrinus.
- * Ego Clem. Card. Araceli.
- * Ego Jac. Card. Sabellus.
- * Ego Jo. Ant. Card. S. Georgii.
- * Ego Bern. Card. Salviatus.
- * Ego Lud. Card. Simoneta.
- * Ego F. Card. Paecceus de Toledo.
- * Ego M. Ant. Card. Amulius.
- * Ego Jo. Francis. Card. de Gambava.
- * Ego M. S. Card. de Alta Emps.
- * Ego Francisus Card. Mantuanus.
- * Ego Marcus Ant. Card. Columna.
- * Ego Prothomaeus Card. Comensis.
- * Ego B. Card. Lomellinus.
- * Ego Vitellotius Card. Vitellius S. R. E. Cam.
- * Ego Francisus Card. Aleciatus.
- * Ego Gulielmus Card. Sirletus.

Anno a Nativitate D. N. J. C. 1565. In die 8. die vero 5. mensis Octob. Pontificatus autem Sanctissimi in Christo Patris, D. N. D. Pii divina Providentia Papae IV. anno sexto, retroscripta littera affixa, & publicata fuerunt ad valvas Principis Apostolorum de Urbe, & Canc. Apost. ut moris est, per Nos Scipionem de Octavianis, & Jo. Andream Rogerium Cursores.

Publicatio.

Alex. Astancollus Mag. Curs.

Sequitur facultas Camerarii sup. praedictis.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Decens esse arbitramur, & congruum ita Nos &c. ut supra.

Exordium.

§.1. Nos literas ipsas, ac in eis contenta quacumque suos plenarios, ac debitos effectus sortiri cupientes, Dilecto filio nostro Vitellotio S. Mariae in Via-lata Diacono Cardi-

Cardinali Vitellio nuncupato, nostro ac ejusdem S.R.E. Camerario, per Apostolica scripta mandamus, quatenus in virtute sanctae obedientiae ipse etiam ultra ordinariam sui Camerariatus officii facultatem per se, vel alium, seu alios literas praedictas, ac in eis contenta quaecumque, ubi, & quando opus fuerit, solemniter publicans, faciat auctoritate nostra executioni debitae demandari, illaque firmiter, & inconcusse observari. Non permittens Sedem, & Cameram praefatas, ac pro eis agentes quoscumque contra literarum earundem tenorem indebite molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles, literisque praedictis contravenientes etiam contra eos manu Regia, ac simpliciter, & de plano, ac sine strepitu, & figura iudicii, solaque rei veritate inspecta procedens, per censuras, & poenas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias ejus arbitrio infligen., moderan., & applican. omni quacumque appellatione, & reclamazione remota, compescendo, §.2. Non obstant. de una, & duabus, non tamen tribus dietis, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. §.3. Volumus autem, quod praesentis nostri Motus proprii sola signatura, etiam, si videbitur, absque aliqua illius registratura sufficiat, & ubique fidem faciat in iudicio, & extra, quacumque regula, seu Constitutione Apostolica contraria non obstante. Placet Motu proprio. I.

Deputatio Camerarii executoris distae Constitutionis.

Derogatio contentationum Sola signatura sufficit.

Pape subscr.

CXXIII.

Taxa mercedum Notariorum causarum. Civilium, Gubernatoris, Vicarii, Judicis Burgi, & Magistrorum Viarum Urbis, & etiam Capitolii in casibus, de quibus per Statuta non est provisum.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Cum nuper generali Reformationi, circa Romanam Curiam officia, & Tribunaia per nostras desuper editas literas provideimus, & inter cetera statuerimus, ut quorundam Tribunalium Notarii, pro actis coram eis facien. adnotandis, & conscribendis, mercedem juxta taxationem per Nos eis ordinandam, & non ultra, exigere valeant: idcirco Nos illam ad praescriptum modum duximus reducendam. Quam per Notarios actuarios in causis Civilibus Curiarum Almae Urbis nostrae Gubernatoris, & nostri in eadem Urbe Vicarii, necnon Capitanei Burgi Sancti Petri, & Magistrorum viarum, ac in casibus, in quibus per statuta Urbis specialiter non providetur, etiam Senatoris, ejusque Collateralium, & Capitanei appellationum, ac Magistrorum, Justitiariorum, observari mandamus, sub poenis in dietis nostris literis expressis. Utque tam ipsis Notariis, quantum petere valeant, quam partibus litigantibus

Notarii praedicti servent hanc taxam, & tabellam affixam teneant in loco publico.

quantum solvere debeant, jugiter innotescat, jubemus, ut singuli Notarii praedicti, taxationem supra scriptam in vulgari sermone impressam, Tabellae affixam in suo quisque Officio in loco publico, quo ab omnibus inspicere, legi, & intelligi possit, teneant, contrariis non obstantibus quibuscumque. Placet Motu proprio I.

- Pro quocumque Monitorio, Arresto, seu praeccepto litis introductivo, cum clausula, siquis, &c. nihil.
Pro quacumque petitione, comparitione, protestatione, sive allegatione, bol. unum. b. 1
Pro quacumque revocatione inhibitionis de facto factae, Arresti, Sequestri, seu cuiusvis Mandati, bol. duos. b. 2
Pro mandato suspicionis fugae, cum examine testium usque ad summam scutorum decem, bol. decem. b. 10
Cum productione jurium a decem infra, bol. septem cum dimidio. b. 7 1/2
A decem supra, cum examine testium, bol. duodecim. b. 12
Cum productione Jurium a decem supra, bol. decem. b. 10
Pro Arresto in carceribus, idem solvitur respective.
Pro mandato de relaxando, cum cautione usque ad summam scutorum decem, bol. quinddecim. b. 15
Si vero cum consensu, sine cautione, bol. duodecim. b. 12
Abinde supra, si cum cautione, bol. vigin-tiquinque. b. 25
Si vero sine cautione, bol. viginti. b. 20
Pro quocumque mandato in contumaciam, bol. tres. b. 3
Pro revocatione Mandati in contumaciam, bol. duos. b. 2
Pro non Gravetur, seu mandato de non molestando in forma juris, bol. tres. b. 3
Pro quocumque deposito pro quacumque summa in actis facien. nihil.
Pro restitutione depositi pro quolibet scuto in causa mercedum, bol. unum in ceteris. b. 2
Pro rogitu cujuscumque obligationis in officio usque ad summam scutorum decem, bol. septem cum dimidio. b. 7 1/2
Abinde supra, bol. decem. b. 10
Extra officium duplum.
Pro cassatione cujuscumque obligationis Judicialis usque ad summam decem, bol. quinque. b. 5
Abinde supra, bol. decem. b. 10
Pro susceptione termini in iudicio ad solvendum, bol. duos. b. 2
Pro quacumque susceptione censurarum in iudicio, quae non fiat nisi ultra decem, bol. septem cum dimidio. b. 7 1/2
Pro moderatione censurarum, bol. duos. b. 2
Pro quocumque partito litis decisivo, bol. duos. b. 2
Pro quocumque juramento extra Officium: susceptione termini, aut actus judicialis usque ad scutos decem, bol. septem cum dimidio. b. 7 1/2
Abin-

- Abinde supra, bol. decem. b. 10
Pro quocumque Mandato vigore termini in iudicio suscepti, vel censurarum, vel juramento usque ad summam scutorum, quinque, bol. quinque. b. 5
A scutis quinque usque ad decem, bol. decem. b. 10
A decem usque ad viginti, bol. vigin. b. 20
A viginti usque ad quamcumque summam, bol. quinquaginta. b. 50
Pro decreto supra dicti mandati, bol. duos. b. 2
Pro quacumque fide de exequendo Mandatum in alia Curia decretum, seu appositionis manus in contumaciam, vel alias non facto processu, bol. duos. b. 2
Pro quocumque rogitu procurae in Officio, bol. duos. b. 2
Extra vero officium, bol. octo. b. 8
Pro productione quoruncumque jurium, articulo, & interrogatorio, bol. duos. b. 2
Pro quacumque restitutione jurium cum dimissione copia a decem scutis infra, supra tamen duo in scripturis privatis, bol. septem cum dimidio. b. 7 1/2
A decem usque ad viginti, bol. quinddecim. b. 15
A viginti supra, bol. viginti. b. 20
Si vero instrumenta, vel alia jura, duplum in quolibet casu praedicto.
Pro relatione ad videndum jurare testes, & illorum reductione, specificatione materiarum, etiam si insimul cum inductione testium fiat, bol. duos. b. 2
Pro responsione articulo, sive preparatorio pro quolibet articulo, seu preparatorio, etiam generali, sive fiat verbo, sive fiat per productionem cedulae, bol. unum. b. 1
Pro examine Testis in quacumque summa, summarie absque articulis, & interrogatorio bol. septem cum dimidio b. 7 1/2
Pro examine super recognitione terrarum, bol. quatuor. b. 4
Pro recognitione apocarum bol. tres b. 3
Pro examine super articulis, & interrogatorio a scutis decem infra, supra tamen decem, bol. decem. b. 10
A decem usque ad viginti, bol. quinddecim. b. 15
A viginti usque ad quamcumque summam, bol. viginti quinque. b. 25
Si vero articuli, & interrogatoria fuerint excessiva, solvatur arbitrio Domini.
Extra vero officium solvatur duplum.
Pro copia testium publicorum, solvatur ad rationem ut supra pro examine.
Pro quacumque informatione iudici facienda cum ostensione actorum, jurium, vel testium, a quinque ducatis infra, bol. tres. b. 3
A quinque usque ad decem, bol. sex. b. 6
Abinde supra, bol. septem cum dimidio.
Et unica tantum informatio in omnibus casibus solvatur. b. 7 1/2
Et si fiat extractus, vel Registrum, nihil solvatur pro informatione.
Pro quocumque decreto diffinitivo, vel

- nota sententiae vim diffinitivae habent. usque ad summam scutorum quinque, bol. quinque. b. 5
Usque ad decem, bol. decem. b. 10
Usque ad viginti, bol. triginta. b. 30
Usque ad quamcumque summam, bol. quinquaginta. b. 45
Pro quocumque mandato vigore sententiae servatis servandis, vel causa cognita, usque ad summam scutorum quinque, bol. septem cum dimidio. b. 7 1/2
Usque ad decem, bol. decem. b. 10
Usque ad viginti, bol. triginta. b. 30
Usque ad quamcumque summam, bol. quinquaginta. b. 50
Pro copia cujuslibet commissionis, bol. decem. b. 10
Pro copia simplicis cujuslibet instrumenti in actis rogati, bol. septem cum dimidio. b. 7 1/2
Pro copia subscripta pro fide eorundem, bol. decem. b. 10
Pro copia articulo, si sit magna scriptura, bol. decem. b. 10
Pro copia cujuslibet petitionis partiti iuramenti, allegationis, & cujuscumque alterius actus judicialis in actis facti, bol. duos. b. 2
Pro mandato de evacuando domum, bol. viginti quinque. b. 25
Pro quocumque mandato de consignandis pignoribus, b. tres. b. 3
Pro quocumque decreto confessionis debiti bol. duos. b. 2
Pro quibuscumque literis declaratoris vigore Monitorii, vel in illarum loco Mandato in contumaciam, b. triginta septem cum dimidio. b. 37 1/2
Pro quibuscumque literis excommunicatoriis, sive deligatoris vigore obligationis in forma Camerae, vel monitorii reintegrati, vel mandato loco illarum usque ad summam viginti quinque scut., bol. triginta septem cum dimidio. b. 37 1/2
A viginti quinque usque ad quamcumque summam, bol. quinquaginta. b. 50
Pro absolutione a censuris, bol. septem cum dimidio. b. 7 1/2
Pro instrumento absolutionis a censuris idem solvatur, prout in literis.
Pro quocumque Brachio seculari, solvatur duplum ad rationem summae praedictae.
Pro monitorio extra Urbem in illius districtu, bol. viginti. b. 20
Pro rogitu instrumenti possessionis infra mœnia Urbis, bol. triginta septem cum dimidio. b. 37 1/2
Extra vero mœnia Urbis, arbitrio Domini.
Pro inventario de bonis, extra officium, bol. quinquaginta. b. 50
Pro publicatione instrumentorum, serventur statuta Urbis.
In causis a quinque infra, specificentur materiae in actis, & examinentur testes absque articulis, & interrogatoriis, & Notarius teneatur super generalibus examinare, & si pars voluerit dare interrogatoria, concordet Notarium.
Et si agatur de bonis, & non de pecuniarum